

kih gradova. Ponovno se inzistiralo na konceptu integriranog održivog urbanog razvoja i socijalnim inovacijama, kao izrazu samoorganizacije, koje mogu pomoći u prevladavanju socijalne polarizacije u postsocijalističkim gradovima. Izazov je u izgradnji samoodrživih temelja urbanog razvoja kojima su potka pučke (eng. *grass root*) organizacije civilnog društva. Važno je znati učiti iz vlastitog i iskustva drugih te jasno prepoznati dodanu vrijednost razvojnih projekata.

Budućnost se postsocijalističkih gradova ne čini izglednom i ovisit će o cijelom nizu čimbenika, kao što su gospodarski rast, nezaposlenost, migracije, nastavak deindustrijalizacije te izgledima uvođenja novog koncepta urbane vladavine poduprte EU sredstvima. Aktualizirana je i činjenica uvođenja novog koncepta urbanog planiranja koji će obuhvaćati funkcionalne urbane regije, a u kojem će značajniju ulogu igrati relevantni dionici.

Važno je spomenuti kako su na konferenciji mlađe kolege iz regije, s iskustvom studija i istraživanja u zapadnim zemljama, iskazale stav prema starijim kolegama iz regije za koje drže da su previše kritični te da ne vide ipak pozitivne pomake koji se događaju u tranzicijskim zemljama.

Gojko Bežovan  
 Studijski centar socijalnog rada  
 Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

doi: 10.3935/rsp.v21i3.1247

## KOJE SU GLOBALNE DIMENZIJE STANOVANJA

Barcelona, 25.-26. rujna 2014.

Prva međunarodna konferencija *Global dwelling* u okviru OIKONET projekta ([www.oikonet.org](http://www.oikonet.org)) organizirana je u Barceloni 25.-26. rujna 2014.

U izvjesnom smislu ovo je nastavak ranijeg projekta OIKODOMOS – Virtualnog kampusa za promociju studija stanovanja u suvremenoj Europi ([www.oikodomos.org](http://www.oikodomos.org)).

Cilj projekta OIKONET – Globalna multidisciplinarna mreža o stambenim istraživanjima i učenju je stvoriti platformu suradnje za studij suvremenog stanovanja iz multidisciplinarnih i globalnih perspektiva obuhvaćajući višestruke dimenzije koje određuju oblike stanovanja u današnjim društvima: arhitektonske, urbane, ekološke, ekonomske, kulturne i društvene.

OIKONET obuhvaća 3 područja aktivnosti:

1. istraživanja o stambenim studijima kroz multidisciplinarni i globalni pristup
2. participativne akcije za uključivanje zajednica u definiranje, rješavanje i evaluiranje stambenih problema
3. pedagoške aktivnosti okupljanja različitih dionika, različite discipline i stvaranja okruženja za učenje.

U ovom trogodišnjem, Erasmus projektu cjeloživotnog učenja, sudjeluju 34 europske i svjetske organizacije, uključujući sveučilišta, istraživačke organizacije, gradove, stručne i organizacije civilnog društva. Projektne su aktivnosti započele u listopadu 2013. godine i trajat će 3 godine. Katedra za socijalnu politiku Studijskog centra socijalnog rada (Pravni fakultet) hrvatski je partner u ovom projektu.

Konferencija u Barceloni bila je prilika kako bi se produbila tema istraživačkog projekta te raspravilo o rezultatima istraživanja provedenih tijekom prve godine projekta. U širem tematskom okviru, konferencija je naslovila globalnu dimenziju suvremenog stanovanja manifestiranu u zahtjevima za participacijom građana, socijalnu uključenost, prilagodljivost i održivost okoliša i njegovanje osjećaja pripadnosti. Zagovara se načelo istraživanja prirode problema u suradnji sa svim dionicima, a kako bi se našli prikladni odgovori na izazove koje stanovanje postavlja danas pred nas.

Tematski, konferencija je bila podijeljena u četiri cjeline: *Konceptualizacija suvremenih stambenih istraživanja*, *Preispitivanje učenja i nastave glede projektiranja stanova*, *Oblikovanje navika glede participacije u zajednici te Globalno stanovanje*.

Claire Levy-Vroelant, profesorica sa Sveučilišta u Parizu, kao pozvani predavač održala je poticajno izlaganje na temu *Sigurnost, gostoprimstvo, kvaliteta, zajednica: promjena značenja doma*. U globaliziranom svijetu stan kao dom i mjesto obitavanja mijenja svoje značenje, a njegova kvaliteta, sigurnost, pa time i cijena ovise o sve većem broju čimbenika na koje vlasnici nemaju utjecaja. Logika stana kao doma sve više stavlja naglasak na aktivno sudjelovanje u životu zajednice.

Iz prve tematske cjeline konferencije *Konceptualizacija suvremenih stambenih istraživanja* valja istaknuti izlaganja K. Hadjria i I. O. Durosaiye, University of Central Lancashire, na temu *Različita suvremena stambena istraživanja* gdje se zagovara holistički pristup stanovanju te su dane moguće poveznice pristupa različitih stručnjaka.

V. Fernandez, Universidad de Chile, izložila je koncept i izazove stambene politike u Čileu, kao u zemlji u kojoj se izgrađuju institucije nastajuće socijalne države.

A. Csizmadý i G. Csanadi, ELTE University, Budimpešta, približili su poteškoće stanovanja u tranzicijskoj zemlji inzistirajući na održivosti lokalne stambene politike koja ima rezidualni karakter.

Tematski okvir *Preispitivanje učenja i nastave glede projektiranja stanova* naročito je ispunio izlaganje Leandra Madraze, sa suradnicima, La Salle School of Architecture, Barcelona, inače koordinator projekta. Naime, oni su izložili temu civilnog stanovanja te osnaživanja stanara za oblikovanje okoliša u kojem žive. Civilne inicijative poduprte odgovarajućom stručnom podrškom javljaju se kao čimbenici održivih urbanih promjena.

Inovativan koncept suradničkog prostora za učenje u istraživanju masovnog stanovanja u Europi predstavila je A. Diaconu, Université Pierre Mendès, Francuska. Masovno stanovanje, to jest stanovanje u velikim stambenim zgradama razvojni je izazov za cijelu Europu; inovativnost i dijeljenje informacija o tim činjenicama čini se prevažnim dijelom ovog projekta.

Tematski okvir *Oblikovanje navika glede participacije u zajednici* nova je tema s kojom se susreću mnogi stambeni istraživači. S. Treija sa suradnicama, Riga Technical University, izlagala je o urbanoj obnovi te sudjelovanju studenata u transformaciji velikih stambenih blokova. Naime, istaknuto je kako se radi o problemu s kojim su suočene sve postsocijalističke zemlje, a koje imaju nasljedstvo stambenih zgrada sagrađenih po skromnim standardima, a k tome, i slabo održavanih.

Katalog urbanih inicijativa s civilnom pozadinom u Skoplju predstavio je O. Marina s tamošnjeg arhitektonskog fakulteta. Civilne se inicijative često javljaju kao osporavanje urbanih projekata koji imaju spekulativni karakter.

Završna panel-rasprava o *Globalnom stanovanju* ukazala je na niz divergentnih činjenica kada su u pitanju usporedbe ze-

malja različitog stupnja razvoja. S druge strane, zemlje i gradovi sličnog stupnja razvoja, osobito oni iz postsocijalističkog svijeta imaju širok prostor učenja iz iskustva drugih.

Na konferenciji je otvorena i izložba postera kojima su dokumentirani rezultati istraživanja urbanih i stambenih problema u različitim gradovima.

Konferencija je interdisciplinarnim, inovativnim pristupom i rezultatima empirijskih istraživanja bila mjesto učenja za sve sudionike. Dakle, mnogi će sudionici konferencije obogatiti i osuvremeniti svoje

nastavne materijale te će nastava i istraživanja o stanovanju, iz različitih perspektiva, biti na dobitku. Zasižno, na najvećem su dobitku bili brojni doktorandi, dio njih kao aktivni partneri u projektu, a dio kao gosti konferencije.

Na konferenciji je predstavljen i Zbornik radova o suvremenim stambenim istraživanjima, a dostupan je i na mrežnoj stranici projekta.

Za hrvatsku akademsku i civilnu javnost valja aktualizirati kod nas sasvim zapostavljeno područje participacije u zajednici, u istraživačkom i praktičnom smislu. K tome, iz ovog projekta može se učiti o stasanju i utjecaju strukovnih civilnih inicijativa koje se javljaju u okviru održive pozitivne promjene. Tim više što se ove teme obimno financiraju iz fondova Europske unije.

O daljnjim aktivnostima na projektu može se informirati na mrežnoj stranici projekta.

Gojko Bežovan  
Studijski centar socijalnog rada  
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu